

Agroforestry

Verbouw van [mais](#) tussen [palmen](#) en andere bomen in de omgeving van [Banfora](#) in [Burkina Faso](#).

Agroforestry betreft landgebruiksystemen waarbij het planten en/of actief beheren van [bomen](#) wordt gecombineerd met [landbouw](#) of [veeteelt](#). De oorspronkelijk Engelse term dateert uit de zeventiger jaren van de 20e eeuw en is vooral van toepassing in de [tropen](#), maar ook in Europa worden bomen en [bos](#) in productiesystemen geïntegreerd. Een minder gebruikelijke benaming is boslandbouw.

Inhoud

[\[verbergen\]](#)

- [1 Definitie](#)
- [2 Toepassing](#)
- [3 Vormen](#)
- [4 Kennisontwikkeling](#)
- [5 Referenties](#)
- [6 Zie ook](#)
- [7 Externe links](#)

Definitie[\[bewerken\]](#)

Er bestaan verschillende definities van agroforestry. Een van de bekendste werd ontwikkeld door de International Council for Research in Agroforestry ICRAF (Lundgren, 1987):

“Agroforestry is een verzamelnaam voor alle landgebruiksystemen en -praktijken waarbij houtige meerjarige planten bewust worden gebruikt op hetzelfde land waar landbouwgewassen worden geteeld of [veehouderij](#) plaatsvindt. Dit kan óf gelijktijdig óf na elkaar op hetzelfde land plaatsvinden. Het begrip agroforestry houdt ook in dat er ecologische en/of economische wisselwerking plaatsvindt tussen de houtige en niet-houtige onderdelen van het landgebruikstelsel”.

Een meer recente omschrijving luidt (ICRAF, 2008):

“Agroforestry is een dynamisch en ecologisch verantwoord systeem van beheer van [natuurlijke hulpbronnen](#). Door de integratie van bomen in de bedrijfsvoering van boerenbedrijven en in landbouwgebieden draagt het bij aan de verbetering van economische, milieu- en sociale baten door uitbreiding en verduurzaming van de productie”.

Agroforestry kan worden onderverdeeld in:

- agro-sylvicultuur (Eng. *agro-sylviculture*), de combinatie van bomen en landbouwgewassen, en
- sylvopastoralisme (Eng. *sylvopastoralism*), de combinatie van bomen en veehouderij.

Toepassing**[bewerken]**

Agroforestry is een traditioneel landgebruikstelsel dat over de hele wereld voorkomt. In agroforestry-systemen werken licht, [voedingstoffen](#) en water in een complex spel in op het meerlagige productiesysteem. Een veelvoorkomend systeem in de tropen is [zwerflandbouw](#) (Eng.: *shifting cultivation*), waarbij landbouwveldjes gedurende 2-3 jaar met voedselgewassen worden beplant, gevolgd door een braakperiode met bomen waarin de grond zich kan herstellen, waarna de cyclus zich kan herhalen terwijl de braak vegetatie bosproducten en functies levert.

Aan het eind van de 19e eeuw introduceerden bosbouwers in Azië en Afrika een ander agroforestry-systeem waarbij voedselgewassen tijdelijk tussen jonge boompjes werden geplant, met als doel de aanlegkosten van nieuw bos te verlagen. Dit systeem werd ‘taungya’ genoemd naar de oorspronkelijke praktijk in [Birma](#).

In de zeventiger jaren van de 20e eeuw, toen de zorg om de achteruitgang van natuurlijke hulpbronnen toenam en de kritiek toenam op een groene revolutie die zich alleen op voedselgewassen richtte, begon men productiesystemen te ontwikkelen waarbij [bosbouw](#), landbouwproductie en veehouderij werden geïntegreerd met als doel het tropisch landgebruik te optimaliseren. De bomen in dergelijke systemen beschermen het milieu (bijvoorbeeld tegen [bodemerrosie](#)), ze verbeteren de kringlopen van [nutriënten](#) in de bodem en leveren nuttige boomproducten. In eerste instantie richtte het onderzoek zich op het documenteren en bevorderen van bestaande agroforestry systemen; daarna kreeg ook het verbeteren en nieuw ontwikkelen van agroforestry systemen aandacht.

In de tropen wordt agroforestry beschouwd als een goed aangepaste vorm van landbouw voor [kleine boeren](#) die weinig toegang hebben tot moderne landbouwmiddelen zoals [kunstmest](#) en [chemische bestrijdingsmiddelen](#). Onder gunstige omstandigheden kan agroforestry zeer voordelig zijn voor de lokale bevolking, vanwege (ICRAF, 2008; Wessel en Wiersum, 1999):

- Toename van het bomenbezit van arme families die ze te gelde kunnen maken bij financiële noodsituaties
- Verbetering van de bodemvruchtbaarheid en verhoging van [veevoerproductie](#) voor het houden van vee in droge tijden
- Diversificatie van verkoopbare producten zoals [brandhout](#), [vruchten](#), [plantaardige oliën](#) of medicinale middelen. Hierdoor meer mogelijkheden voor inkomsten
- Bereiken van een duurzaam evenwicht tussen hogere productie en beter beheer van de natuurlijke hulpbronnen, dat wil zeggen hogere productie zonder aantasting van de productiecapaciteit
- Stimulering van belangrijke [ecologische](#) processen en kwaliteiten voor duurzame landbouw: beschikbaarheid van water, gezondheid van de [bodem](#), vastlegging van [CO₂](#), en behoud van [biodiversiteit](#) en [ecosysteemdiensten](#).

Agroforestry is niet overal toepasbaar of economisch interessant. In gebieden met minder gunstige bodemomstandigheden kan de concurrentie tussen de bomen en voedselgewassen te groot zijn.